

N°. 22.

Pirmdeenā 1. (13.) Juni

1870.

Maksa par gadu 1 rubl.

Rahditajs.

Cetshemmes sinnas. No Rihgas: polizejas pawehle, — pabr laikrakstu „Libelle,” un pabr teizameem Latweeschu widreem. No Wuhjenes: Wids. fainn. beedriba. No Pehterburgas: Dohnas kasaku gohda-swehiki, — printischa Arenberg fleplawi notesiati, — ewangelista spittala grunts-alkina liskhana.

Uhrsemmes sinnas. No Emises: Kreeru Keisera un Prubschu tehniisch. No Spahnijas: pabr zekamu tehniisu. No Nohmas: pabr lonzibli. No Greekijas: fleplawi teel twerti un notesiati. No Konstantinopeles: Egiptes wize-tehnina pasemmoschanahs, — uggungrehts Konstantinopelē. No Japanas: Mikados jauna wawehele.

Zittas jaunās sinnas. No Rihgas: pabr schrejene nabbaagu argadachanas direkzioni. No Dohbeles: pabr dseedachanas swehtkem. No Krimmas: pabr laisu.

Jaunakabē sinnas.

Rihgas Mabrtna draudses pehrminderi. Pabr Latweeschu dseedachanas swehtkem. Sakkis ar Wilku. Labbibas un zittu prezju turgus.

Veeliktumā. Rakstichanas waina un tabs augli. Meerateesnessis. Dēboru weh-weira mahzeliē. Par sinnu.

Cetshemmes sinnas.

No Rihgas. Rihgas wezzakais polizei-meisters pa wiffahm pilsksehtas awischi sinnamu darrijs, ka laudis, kas eet pastaigatees pa Wehrmanna dahrsu, lai sunnus nenemm libds zittadi, lā schnobré pee-seetus pee rohtas waddidami, lai tabs pukkes un lohku seebus nenoplubz un lohkem misu neapfahde; tāpat arri pa dahrsu lā pa apstahditahm kahji-neeku gattwehm, lai nebrauka ar pattbrauzameem un wellameem wahgeem. Wiffus pahrkahpejus buhs pehz likkuma strahpeht ar peeklahjigu naudas strahpi. — Buhtu gan wehlejams, ka polizeja pehz schahs draudschanas katru reis darritu un liktu tahdeem pahrkahpejeem zecataki palkat raudsiht. Nemeen tee, ko par slihteem laudihm turr' un uskatta, neween tee irr tee wainas darritaji, bet arri smalki kundsiini

un freisenites nelaunahs rohtu pee pohstichanas peelikht un ar sawahm kahjahm telkas cemih, kur naw wehlehts. Zil dascha labba mahmina waktneeku, kas winnas palaidigus behrnus aprahj, nosauz par „grober Kerl.”

— Tas Wahzu laikraksts „Libelle,” ko dauds lasfitaji noscheloja tabeht, ka bij apstahjees, taggad atkal tiks nd 1. Juni f. g., par neddeku weenreis, islaists. Libds gadda gallam winsch makfahs 1 r. f., ar peesubhtichanu — 1 rub. 40 kap. f. un winnas redaktors irr drikketajs Ernst Plates lungs.

— Tas skunstmahlderis Huhn, Widssemneeks un Pehterburgas skunstes-akademija mahzihts, teel no Franzuschu awises lohti usflawehts par to bildi „Bartolemeja nakts,” ko tas Parihses skunstes-israhdischanai eesubhtijis. — Tāpat schinnis deenās atkal ittin preezigas sinnas par kahdu zittu tautas dehlu effam dsirdejuschi un saweem lassitajeem warram doht, prohtat: kahds Latweets, wahrda Klaus, wehl ap teem gaddeem 1860—1863 Walkas skoblotaju seminarija mahzijahs. Winsch bij ihpaschas garra-dahwanas preeksch musihka un dseedachanas dabujis, kam winsch arridsan wiffus sawus spehkus uppureja. Tapehz jau tai 1865 gadda winsch nogahja us Wahzjemmi, schinnis sinnaschanas wairaf dibbinatees un taggad winsch strahda pee Leipzigas flawenas Konserwatorijas par kreetnu komponistu. — Tāpat wehl weens zits tautas dehls schogadd' no Widssemmes nakts us Rihgu, schē par tahdahm paschahm sawahm garra-dahwanahm ar zitteem musihkas un dseedachanas draugeem aprunnatees. Bet mehs dohmajam, ka schē gohda-wihri sawus tautas

brahtus arri wis ne-aismirsihs, ihpaschi schinnis laifos, kur tas jo stipri waijadfigs. B.

No Ruhjenes. La Widsemmes fainneeziabas becdriba, la Wabzu awises atkal sinno, sawu pilnigu sapulzi landaga deht scheitan neturrefchoht wis tai 6. Juni — bet tai 18. September f. g. B.

No Pehterburgas. 21mâ Mai Dohnas kasaku farra-pulki ar leelu gobdu swehtija to deenu, kad 300 gaddi pagahjuschi, kamehr winni sem Kreewu waldischanas farra-deenestu usnehmusch. Tai 1570 gaddâ Bahrs Iwans tas Breesmigais zaur wehtneeku Nowofilzew, kas us Konstantinopeli gabjis, kasakeem nosubtijis grabmatu, zaur to tohs usaizinadams, Bahram ustizzami deeneht. Un no scha laika winnu farra-deenesta buhschana eefahlfuehs; no ta laika winni augsteem walbineekeem par leelu patilfschanu kalpojusch, eefahlfumâ pee rohbeschu apfargafchanas un pee rohbeschu isplattifchanas austruma puffe un ta pehzal atkal pee wisseem farreem, tapat Kaukasus daktâ, la arri us Walfareem. Scheem 300 gaddeem, to Dohnas kasaku pulki tehwi-semmei ustizzami kalpojusch, par peeminnu, augstais Kungs un Keisers 3schâ Janwar f. g. — kas patte ta deena, kad preelisch 300 gaddeem Bahrs Iwans teem to usaizinafchanas-grabmatu rakstijis, — teem dahwinaja Surra farrogu ar Aleksandera banti un kam usrakstihstis ta: „Par peeminnu, ka Dohnas kasaku pulks 300 gaddus pastahwejis 1570 libds 1870.“ Schim farrogam libds gabja grabmata, no pascha augsta Keisera rakstita, kur us beigahm lassams ta: „Schis swehts farrogs lai pehznahkameem apleezina to Dohnas kasaku 300 gaddu tilkfusch farra-deenestu un to nepahrwehrschanu labpatilfschanu, to augstee Walbineeki weenumehr us winneem turrejuschi un to tee arr pelnijusch ar sawu karstu padewibu Waldischanai un tehwi-semmei.“ — Gawilefchanas deenâ teem tilka sinnami darriti no Keisera apstiprinati liklumi, kas winnu farra-pulku buhschanu labbaki eetaifa un ta schehlastibas pasluddinafchana, ka winnu maseem semmturreem un scho familijahm atlaisti wiffi frohna parradi un ta prohjam. — Paschâ tai 21mâ Mai bijuse tur pateesi leela gawilefchana un warren leeli preeki par Keisera schehlastibu. Augstais frohna-mantineeks ar sawu augstu Gaspaschu bijusch klacht pee farroga eefwehtifchanas, un pee gobda-maltites. Kauschu te fanahzis desmitreis wairak, neta tur to eedshwotaju.

No Pehterburgas. No Pehterburgas aprika-teefas tilka tee ta printfscha von Arenberg flepawas Surri Schischlow un Pehter Grebennikow nosrahpeti ar tabdu sohdu, ka tohs nosubtijia us 15 gaddeem pee grubteem kalna-darbeem, un tad pehzal winneem japaleel Sibirijs us wiffu muhschu. Apfpreedumi schinni leeta tilkfusch wiffu zauru deenu libds pat weh lai naktei turreti. Tilka pulsten 1³/₄ pehz pufsnaktes effoht wifs bijis beigts un teefas-

kungi warrejuschi no sawas sehdeschanas us mahjahm eet. Weeglats sohds flepaweem zaur to tizzis, ka pee ismelleschanas israhbijahs, ka tee negribbejuschi wis prinzi nokaut, bet til aplaupiht ween; til zaur printfscha stipru prettiturrefchanohs ta nottzjis.

No Pehterburgas. Pehterburgas wahz. awises stabsta, ka debbes-brauffchanas deenâ, 21mâ Mai, pulsten 2 pehz pufsdeneas grunts-afmini likfusch jaun'buchwejamam ewangelistam flimneeku-kohefchanas nammam jeb spittalim. Buchwplazzis pee Sigowka-eelas netahlt no Greeku basnizas, bijis jauki puschkohts ar sakumeem un kauschu papilnam fanahlfusch. Swehto darbu eefahlfusch ar to dseefmu: „Alleluja, spehls, flaw' un gobds ic.“ Tad runnas turrejuschi tee mahzitaji: Nöttingk, Bäckmann, Dalton, general-superdents Frommann, ihstems stabtsrahts Dr. baron Maybell, ta spittaka direktors stabtsrahts Dr. Mayer. Te klacht bijusch daschi augsti kungi no daschadahm kahrtahm, arri zitti Kreewu mahzitaji, generaki un leelaka dakka teijenes ewangelistu mahzitaju.

Ahrsemmes sinnas.

No Omfes. Pruhfchu awises 3schâ Juni nefs schahdas sinnas: Pruhfchu kchninu libds ar grabfu Bismarku un pawaddoneem bij augstais Kreewu Keisers pee fewis us maltiti luhbfis. Abbi leelee walbineeki daudsreis kohpa staigaja pa platscheem un dahfseem, kur zittu kauschu papilnam. Pruhfchu kchninisch riht' agri pulkst. 8 reisohs atpalkat us Berlini, bet 15ta atkal nahst te atpalkat ahrstetees.

No Spahnijas. Spahnieschi taggad itt kharigi palikfusch pehz kchnina un nu itt karsti gribb to dabhuht. Teiz, ka effoht nospreedusch ta, ka Korrefi pirms netilfschoht atlaisti us mahjahm, kamehr kchninu buhschoht israudsijuschi. Bet wehl naw tabtak tilkfusch, la papreelisch bijusch. Erzoga Esparterosa draugi ar pasluddinafchanu laudis usaizinajusch, Espartero par kchninu iswehleht, jo taggadeja waldischana nekur negeldoht; bet wezzais erzogs atkal effoht atteizis, ka winsch tabdai iswehlefchanai pretti stabweschoht un kchnina gobdu nepeenemfchoht. Erzogam Monpangje arri sawi draugi un tas gan labprahht to gobdu buhtu peenehmis, — bet tam balsu dauds masak. Ka rahdahs, tad laifam erzogam Serrano wehl ilgali tee waldischanas grohschi buhs japatur' rohlâs.

No Nohmas. Jesuiti effoht isdohmajusch un parahbijusch, ka tad, kad kahdu jaunu mahzibu woi bausli gribboht eezelt, newaijagohht wis pee ta dshitees pehz balsu wairuma; tadeht tee arr wairs nemos nebarbojotees, zittus peegreest pee sawahm dohmahm. Teem, kas nepadohdahs, gan dascha stabde noteel. Biskapam Strossmairim nupat krittuse weena erziskapa weeta; bet jau dsirdoht, ka pahwests zittu un newis winnu, preelisch tahs weetas nosazzjis. Tahds darbs wiffai tai semmei nepatihloht. Austrum-

neeku fattoki arr buhshoht ar sawahm mahzibahm no pahwesta greestees noht un tà tad iszelschotees gan leela fajulshana. Ka pahwests ar sawu jauno baufti few pascham nemehrojumu flahdi padarra, to jo flaidrati israhda schi sinna. Franzijas wehstneeks no sawas waldischanas dabbujis grahmatu, to tas pahwesta ministeram Antonellim preekschâ lassijis un ta flannejuse schâ: Franzija wairs negribb tahkal eemaisitees konzibles darrischanâs un wianna til klau-fisees ween, to pahwests un konzihle us preekschu nospreedihs. Franzija, fattokifla walsts un pahwesta draudsene buhdama, irr darrijuse, kas tai peenahzâhs darriht, ta mellejuse pahwesta walsti atfargahht noht no ta zetta, kas tai newarr isdohtees par labbu. Bet muhsu puhles irr bijuschas weltas, basnizas waldischana irr apnehmusehs, patte fewi ispohtst. Franzija ittin meerigi us to wiffu noslattisees, un pehz tahs buhshanas tad eeriktesees. Tai deenâ, kad tee jaunee baufti tiks pasluddinati, muhsu kon-lordats pasaudehs sawu spehku un beigsees wiffa beedriba, kas libds schim bij basnizai ar laizigu waldischana. Waldischana no basnizas atkaphsees sawurup un Franzijas karrapulli no pahwesta walsts nahs prohjam. — Kad laiziga walsts no garrigas schkirrahs, tad Franzijâ to faproht tà, ka tad walsts preeksch garrigneeku lohnes un usturra wairs neko nedohd un draudsehm paschahm tee ja-ezejt un arri ja-usturra.

No Greekijas tahs jaunatahs sinna stabsta, ka tur ar to laupitaju twerschana un noteefaschana waldischana un teefas stipri darbojotees. Nesenn weenu tahdu fakertu laupitaju waddijuschi us teefasnammu un kauschu bijuschas pilnas wiffas eelas un pilni wiffi platschi, jo tee gribbejuschi ar sawahm azzihm redseht tahdu swehru zilwela meesâ, kas warrejis til neschehligi meerigus reisneekus aplaupiht un nokaut. Teefas-nammâ kaudis til par naudu tilkuschi laisti eelschâ un ir tad ruhmes peetruhkschas. Laupitaji teel wiffi ar nahwes-fohdu fohditi un bendes-maschina teel waddata no weenas weetas us ohtru. Wiffâs mallâs taggad karrapulli rasbaineekus dsenna un twerr un wiffâs pilsehtâs ismekletaji nosubtiti, kas lai tohs fakertohs teefa. Weens tahds rasbaineeku waddons no Turku semmes, Deli wahrâ, jau 20 gaddus ar saweem beedreem pa Greekiju aplahrt daufisees sawus nedarbus daridams un waldischana 15,000 drakmes naudas par wianna galwu isfohljuse; scho nesenn kaudis dsennadami nokahmuschi. Schis pats laupitajs bijis tas, kas 1866 gaddâ 2 Englandeeschus fanehmis un par 3000 mahzinahm sterlinu atkal atlaidis. Taggad wiffâs mallâs rasbaineekus dsennojohht, dauds no teem teefohht nokauti, un waldischana zeeti raugohht palkat, ka dsennataji paschi tohs kâ nepalaisch garram. Weens offizeeris par tahdu darbu jau tizzis tumschâ fraktinâ eebahstis. Rahdâhs, ka schoreis negribb at-laisstees, pirms tee wiffi buhs isdelbeti, jo ir pats

kehniensch, kas weffelibas deht bij nodohmajis isreioht, tadehl palikshoht mahjâ.

No Konstantinopeles raksta, ka Egiptes wizekehniensch stipri pakaudamees us sultana lehnprahntibu un schehlastibu, to pasemmigi luhdsis, lai winnam wehloht Juli mehnesi us Konstantinopeli nahht un pascham sawu ustizzibas un padewibas-opleezina-schana sultanam pee kahjahm nolift. — Stary Turziju un Persiju atkal iszehlees tas pats wezzais rohbeschu stribdis, pahr to jau preeksch feschuum mehnescheem tiffa norunnahhts un nospreests, ka trijâs weetas Turkeem sawas rohbeschas drufzin ja-atzekt atpalkat. Bet kad nu pehz norunnas ja-isdarra, tad Bagdades gubernators tahs paschas weetas peelizzis pilnas ar karrap-wihreem, aissildinadamees, ka to darroht aissargadams, lai laupitaji Turkomani no Persijas ne-eelauschotees Turzija. Par to nu Persijas wehstneeks Konstantinopelê leelwesiram peesubtijis grahmatu, ar to zeefchi pagehr, ka lai Turki tublin us pehdahm no tahm weetahm atstahjotees. Bitti melshoht, ka Persijas waldischana tadeht effohht til drohscha, ka pataujotees us Kreewu-semmi, ar to tai draudsiha. Bet mehs to netizzam, sinnadami, ka muhsu augstai waldischanai ar Turkeem arri naw nekahds eenaid. Gan brahti Muamedaneeschchi paschi islibhsinafees.

— Jaunatahs sinna is Konstantinopeles no 25tâ Mai (6tâ Juni) stabsta, ka 24. Mai p. 1 pehz pufsd. Konstantinopelê iszehlees Perejas dakkâ, leels ugguns-grehts, to stiprs wehjsch warren isplattoht. Effohht nobeggufe Englandes wehstneeka pils, Amerikas fabeedrotu walstu un Portugales wehstneeku pillis, teateris, dauds basnizas un moschejas, wairaf tuhstoschi nammi un baggatahahs prezzu magastinas. Dauds kaudis sawu gallu atrabuschi un dauds fadraggati. Leesmas wehl arween isschaujotees schur un tur. Schahde effohht ne-aprehkinama, wairaf millionus leela.

No Japanas. No agralahm sinnaahm gan bij jadohma, ka Japanas waldischana pehz sawa wezza eeradduma, wiffus swefchineekus gribbehs no turrenes aisdstihht un wiffas kontraktes, to ar swefchu semmju waldischanahm norunnajuse, laikam isnihzinahs; bet tà naw wis. Wiannas jaunais wal-dineeks jeb Mikado taggad islaidis pawehleschana, kas skann tà: „Taggad wiffas kauschu tautas pa semmes wirfu irr us preekschu gabjuschas un zilwekl steidsahs schurp un turp, kamehr muhsu semme ween pee wezzeem eeraddumeem un wezzahm mohdehm turrahs un neko nesinn no zittu tautu darboschanahm. Mehs, eemuhreti stary muhsu dewineem muhreem, nemas neleekam wehrâ tahs jaunâs leetas, kas zittâs pasaules dakkâs noteel, nepeeminnedami, ka tiffai weenas paschas deenas aiskaweschana, ruhpes fataisa preeksch fimteem gaddeem un mehs us fewi kraujam wiffu zittu tautu lahstus, turflahht sawu semmi preeksch wiffu semmes tautu azzihm pasemmodami un sawus

preelschgehjeus ar to Laitinadami. Mums tohti schehl pahr tahdu neprachtibu. Tadeht effam wissu fawu keiserisku nammu un daiminos sapulzinajuschi un apsohlamees, sa turpmal fawu preelschgehjeu pehdäs staigafim un la til ruhpiigi waldifim, sa laudis buhs til drohschi, itt sa winnu mahjas paschä nemirftibas walstibä buhtu pahrzeltas. To no firds wehlamees.

Zittas jounas sinas.

No Ribgas. Schejenes nabbagu argahdashanas direktorija irr par pagahjuschu 1869 gaddu schahdu rehkinu islaiduse: Pawiffam irr eenemts 213 tuhst. 990 rubl. 38½ kap. f., — isdohts 209 tuhst. 167 rubl. 40 kap. f. — un lahde wehl atlizzees 4822 rubl. 92½ kap. f. Par tahdä wihse isdohtu nautu irr daschadi Ribgas flimneeku. un darba-nammi usturreti, 682 flimneeki apkohyti un daschi zittadu palihdsibu dabbujuschi.

No Dohbeles. Tai 26. Juni f. g. schè tischocht dseedaschanas swehtki sem Bielenstein f. wadischanas noturreti. Dohbele irr lahdas tschetras juhdes no Belgawas. Tur redjami wezzi pilsmuhri ar flaištu dahrsu aplahrt. Tahkal ap Dohbeli irr jaulas birses, fur warr jauli pastaigatees un waffaras karstumä atwehshinatees. B.

No Krimmas, 2. Mai raksta tà: Laiks libts schim të bij deesgan labs un derrigs, sa sahle un sehja warreja labbi usnahlt un saktcht, bet taggad juhtam leetus truhumu; jo lai gan wehfu deenu netruhlt, tomehr tee karstee wehji, kas allasch usnahlt, wissu milsumu drihs ischahwe.

Jounafahs sinas.

No Brehmenes, 26. Mai (7. Juni). Waffar zaur ugguns grehtu schreian nodegga 12 mantu spihkeri un 20 mahjas.

No Madrides, 25. Mai (6. Juni). No Gibraltaras sinno, sa weenu no teem sanemteem Englaudeescheem, ta ohtra brahta dehtu, atlaiduschi us mahjam pehz 150.000 reakeem naudas, ar to ispirktees un tehwa brahli khlam wehl paturrejuschu zeet'.

No Konstantinopoles. Armeneeschu lattoku draudses no teefas attrittuschas no pahwesta. Arri Maroniti, Sihreeschi un wehl zitti grihb no Rohmas wirswaldischanas raifitees waktä. — Turku-Perseeschu rohbeschu strihdis attal islihdsinahs tà, sa abbeji ar to pilnä meerä. — Egiptes wize-kehniusch pats laitam wis nenahtschoht us Konstantinopeli, bet winna wezzatais dehts.

Ribgas Mohrtina draudses pehrminderi.

Pehtigä Ribgas mahzitaju sinodè tilka nodohms preelsch jauneem basnizas likkumeem preelschä zelts, pehz kurreem katrai draudsei appasch basnizas-rahates no 12 us to iswehleteem wihreem buhtu jastahw, kurreem brihw mahzitajus iswehleht, basnizas skohlas pahrluhocht, nabbagu lohpschanu waddiht, basnizas mantas waldiht, là arri sinaschanu un pahrluhofschanu pahr kapsehtahm west. Bet tad tahdi liksumi, fur draudses lohzeeki, zaur Jesu Kristu, ta

swehta augsta preestera salihdsinaschanu ar Deewu, paschi preesteri buhdami, par kristigas basnizas labklahschanu lihds strahdatu, mums dohti un eewestitiks, jeb wai pawiffam tahdi isnahls, to newarram sinnahlt. Tadeht ja-eewehro, wai pehz taggadejas basnizas buhschanas newarretu katrà draudse ustizzigus un us tam derrigus wihrus ismelleht, skubbinahlt un pamahziht, arri fawus spehtus pee Deewa walstibas ustaihschanas bruhcheht un pee scha darba palihdsieht strahdahlt. Tà jau preelsch 15 gaddeem muhsu Ribgä ar nabbagu lohpschanu eesahlt, kursch darbs par swehtibu strahdahts un kam wiffi labpracht arri us preelschdeenahm selmes un isweiltschanu wehleht. Bet wehl zittas jo wairal wehrä leekamas draudses buhschanas atleek, fur waijadsiigi un derrigi buhtu, tad draudses lohzeeki lihdsstrahdatu.

Mums irr basnizas skohlas, fur mihti draudses behrni teek mahziti un fataisiti, lai gohdam eeswehtischanas deenä wezzakeem un draudsei warretu preelschä stabtees, peeklahjigi mahzjuschees, kas pee meefas un dwehseles labklahschanas derr. Bet behrni scho preelsch winneem dahrgu laitü dauds un daschlahrt nokawe, zaur to, sa daschi jo dauds deenas no skohlas istruhlt, un tà pee wiffcem Deewa wahrdu fehla ihsti newarr usect un peeklahjigus augtus nest. Wai tadeht nebuhtu eespehjams, sa wiffas muhsu draudses us to iswehleti wihri pahr to nomohdä buhtu un gahdatu, sa behrni pareisi deenu no deenas skohlä eetu un skohlas laitü un darbu nekawetu, jeb, fur behrni pawiffam bes skohlas dsihwo, tohs draudses mahzitajcem usdohtu, lai warretu tift skohlä faukti, là arri tohs jaunektus, kam drihs mahzibä jaeet, bet kurri wehl us to naw labbi mahzjuschees, swehtdeenas skohläs suhtitu, lai tee wehl daudsmas warretu panahlt, so behrnu kahrtä buhdami aiskawejuschi?

Muhs mahzitajus daudsfreis usaizina, laulatam draugam, fur weens ar ohtru nefaderrigi dsihwo, jeb neewa un atstumj, palihdsieht, sa laulibas kahrtä teek swehta turreta un sa laulahs draugs fawu taisnibu un teefu dabbu, — un mehs arri us to publejamees, zaur norahschanu un pamahzischanu is Deewa wahrdeem tahdus pahrus us meeru skubbinahlt un saderrinahlt, lai dsihwo, là swehtä laulibas kahrtä nahlahs. Bet mehs daudsfreis nesinnam, kurräm laulatam draugam taisniba, nepasihstam winnu dsihwi un buhschanu un tà ikreis newarram tahdus pahrus saderrinahlt un winneem laulibas meeru gahdahlt. Wai tadeht newarretu zaur ustizzameem draudses lohzeekteem, kurri laulateem draugeem par leezi-neeseem warretu derreht, tadeht sa winnus un winnu dsihwes buhschanu ihpaschi pasihst, taisnibu un pateesibu schai leetä panahlt, zaur so mums buhtu eespehjams, taisnibu un teefu neewatam un atstumtam laulatam draugam sagahdahlt?

Tà weena behdiga leeta irr schi, sa mehs mahzitari fawus draudses flimmus til tad dabbujam

redseht un runnaht, kad winni jau us mirschanas gultu irr un swehtu walfar-ehdeenu gribb baudiht, fur daubstreib wairs naw laifa us mirschanu swehti fataifitees. Wai tadeht nebuhtu eespehjams, ka wiffi, kas grubti flimmi, mums pee laifa no iswehleteem draudses lohzeckem tiftu sinnami darriti, ka mehs, lamehr wehl laifs, tabdeem Deewa wahrduß pee firds warretu list un us swehtu duffu fataifibt?

Dauds mirruschus us kapsehtu rawadda, kurrus mehs newarram paglabbaht, tadeht, ka tad pat zittas basnizas darrichanas javilda un tadeht arri newarram raudadameem un behdigeem atstahkeem is Deewa wahrdeem noskummuschas sirdis preezinah. Wai tadeht nebuhtu eespehjams, ka us to derrigi draudses lohzecki pee lihku paglabbaschanas, kad mahzitajs newarr klaht buht, no iswehletahm labbahm gramatahm lihka-runnu un luhgschanu turretu? Bet tas irr pateesiba: Ja pee mums schahdu palihdsibu zaur draudses lohzeckem par ne-eespehjauu lectu turra, tad arri naw eespehjams tahdus nupat minnetus un preefscha listus jaunus liffumus eewest, ka lai winni draudsei par labklahschanu derretu. Kristigai draudsei waijaga is sew paschas fannes dsibt, lai warretu augt un sakohht un newarr winnas labklahschanu zaur liffumu eeweschenu ween panahht.

Lai zerriba, ka tahda palihdsiba zaur draudses lohzeckem arri pee mums eespehjama lecta, ne ilgi atpakkat Rihgas Zahna draudse un pehz tam arri Mahrtna draudse basnizas pehrminderi tiffa iswehleti un eezelti.

Zahna draudses wezzafajam mahzitajam Weyrich nahlahs tas gohds, ka winsch pirmas schai leeta runnais un publejees. Jau 1857ta un 1858ta gadda mahzitaju sinodes peeminnehts mahzitajs sawu nobohmu pahr pehrminderu buhschanu preefscha liffa, bet tas tiffa jau pehz gadda laifa tadeht atmests, ka pee mums pilsehtta naw tahdas draudses, ka us semmehm; te dauds draudses lohzecki eet no weenas draudses us ohtru, tadeht ka dsihwi mihj u. t. pr. Weyrich mahzitajs sawu nobohmu taggad Rihgas pilsehtas konsistorijai preefscha liffa, furra pehz wairaf gaddcem, kad winna to lectu bija pahrdohmajusi un pahrspreedusi, arri us to no Rihgas Latweeschu draudsehm dohmas un sinas sakrahjusi, 1868ta gadda basnizas pehrminderu zelschanu atwehleja un tohs no Weyrich mahzitaja us to sadohmatus liffumus apstiprinaja. No scheem liffumeem mehs tahs wehra leekamas punktes peeminnesim. Par basnizas pehrmindereem jeb draudses wezzakeem teel tahdi draudses lohzecki wehleti, furri wifsmasaf 30 gaddus wezzi, trihs gaddus pee draudses peederrejuschi, un furreem labba flawa draudse irr. Basnizas pehrminderi teel us trihs gaddem no mahjas gruntineeem, furri draudse dsihwo, wehleti, un kad schi eewehleschana no draudses mahzitaja peenemta un zaur winna aisrunnaschanu no Rihgas pilsehtas

konsistorijuma apstiprinata teel, tad winnu wahrbi draudsei teel sinnami darriti, un winni pehz spredbika zaur runnu, luhgschanu un swehtischanu sawa ammatata teel eewesti. Basnizas pehrminderi katra mehnesi weenu reiffi pee draudses mahzitaja sapulzejahs, lai lohpa warretu pahr draudses buhschanu pahrspreest. Winni tahda wihse behrnu audsinaschanu pahrauga, ka winni us tam luhfo, ka wiffi behrni, kam slohla ja-eet, arri pateesi slohla eet un scho laifu nenofawe, un ka tee jaunekki, kam tas wezzums, ka mahziba jaeet, pee laifa teel usdohti. Basnizas pehrminderi draudses mahzitajam sinnamu darra, kad kahds draudse flims un gahda zil spehdami par to, ka flimmeem labba lohpschana un eepreezinaschana is Deewa wahrdeem netruhst. Winni arri usnemm wiffu darbu, kas nabbagu lohpschanas ammatata nahlahs. Kad mahzitajs aislawehts, lihkus paglabbaht, tad winneem brihw pee lihku glabbaschanas no us tam iswehletahm gramatahm lihka runnas un luhgschanas preefscha lassibt. Kad mahzitajs draudse eewests un eeswehtibts teel, un kad draudses lohzecki teel sapulzinati pahr basnizas buhschanu pahrspreest, tad pehrmindereem waijaga klaht buht.

Pehz scheem liffumeem tiffa Zahna draudse 31. August, 1869ta gadda, basnizas pehrminderi eewehleti un sawa ammatata eewesti.

Kad nu schi leeta Zahna draudse labbi bija isweifusees, tad es newarreju gaidiht, arri Mahrtna draudse basnizas pehrminderus list iswehlet; jo jau 1866ta gadda, kad es ar dascheem ustizzameem draudses lohzeckem par scho lectu biju runnais, wiffi weenprahitigi pehrminderu ezeltschanu bija wehlejuschees. La tad es taggad luhgschanu Rihgas konsistorijai preefscha liffu un 31ma Merzi 1869ta gadda atwehleschanu un pehrminderu zelschanas liffumu apstiprinaschanu dabbuju.

Pehz tam, kad minneti liffumi Wahzu un Latweeschu walloda bija drikketi, draudses lohzeckem isdalliti, un pirma un ohtra atwentes swehtdeenâ schi leeta basniza bija isstaidrota un pahr to spreddikis teifts, tad tiffa mahzitaja muischâ, schi gadda 11ta un 18ta Janwar, no 100 mahjas gruntineeem 14 basnizas pehrminderi, preefsch tilpat dauds mahju nodakkahm, iswehleti. 22tra Merz tiffa iswehletee pehrminderi preefsch sapulzetas draudses zaur runnu, luhgschanu un swehtischanu sawa ammatata eewesti.

Weens sehklas graudinsch atkal islawihts, lai Deewa walstiba draudse un ar draudsi teel ustaisita. Kaut wiffi, kam firds us to ruhpejahs un dsennahs, eesch Deewa walstibas lectahm us preefschu tift, sawas rohkas un firdis us Deewu, to labbu gannu, pazeltu un winnu tiffuschu un firnigi luhgtu, ka winsch zaur mums, saweem kalpeem, kahdu masumu sawam swehtam wahrdam par gohdu un sawai draudsei par swehtibu strahdatu, un ka tas Rungs muhsu basnizas pehrmindereem sapraschanu un spehtu dohtu,

ka lai wiini mahzitajeem ustizzigi palihgi un drau-
dsei ihsti derrigi weetneeki buhtu. R. Starck.

Wahr Latweeschu dseedaschanas fwehtkeem.

Laffitaji wehl atminnesees par to sinnu, kas „Mah-
jas weesä“ № 19 f. g. pahr Latweeschu dseedascha-
nas-fwehtkeem bij lassama. Kad nu pahr paschas
dseedaschanas labbumu un augteem gan newis mas
Latweescheem jau stabstihst, tad taggad tiffai wehl
atliktohs tam, to lihds schim wahrdoos effam stabsti-
juschi, arri darbös list parahditees un pahrleezinatees.

Dseedaschana irr augsta manta, to dabba zil-
welam peeschkihruse. Pee zittahm leelakahm tautahm
schi manta zaur uszihligu kohpschanu wairak plau-
kuse, nelä pee mums. Tomehr ir muhsu tauteeschu
firbis, prahsus un dohmas jo deenas jo wairak ar
dseedaschanu sadraudsinaht, buhtu tas leelakais no-
pels, to til mehs us mahzibas un isplautschanas
lauku warretu fasneegt.

Mums tapehz japreezajahs pahr tahdu jauku tau-
tas draugu nodohmu: „Ja eespehjams, jau nahlo-
schä gaddä tahdus Latweeschu dseedaschanas-fweht-
tus swinneht, tur lai wiifi dseedataju kohri no Wid-
semmes un Kursemmes fanahl kohpä, sawus fohlus
dseedaschanä isprohweht.“

Bif labba schi leeta arri irr, til tohti ta arridsan
apdohmajama un apspreeschama. Täpat ar weenu,
diweem wai trim padohmeem schè neteelam wis pee
fawa mehrka, ar leeliskam sabeiroteem spehleem to
lehtaki panahkam un isdarram. Tapehz arri schoreis
tè til wairak warram jautahht, ne lä tuhlin atbildeht.

Pehz muhsu padohma buhtu schinni leetä wis-
pirms weena kommissionone jazekt, pee kurras wis-
wairak saprattigeem dseedataju waddoneem waijadsetu
peederreht un kurreu skaitis warretu eet lihds kahdeem
30 wihreem. Ar schahdas kommissionones zelschanu
lai tä notiktohs:

Schinni gaddä us fohlmeisteru konferenzi buhtu
papilnam fohlotajeem un wisseem zitteem dseedascha-
nas draugeem jasanahl, un tad schi konferenze no
fawa widdus weenprahlige lai iswehletu to jau
minnetu kommissiononi no 30 dseedataju waddoneem
un wiinu draugeem.

Schi tahdä wihse wehleta kommissionone tad lai
nu to leetu nemtu sawas rohläs un nelawedamees
gahdatu pahr wiinas pilnigu isdarrischanu. Schai
kommissiononei arri waijadsetu ne retti sinnas par sa-
wahm dohmahm, spreedumeem un darrischanahm
mums atfuhtht.

Schih kommissionones mehrkis nu arri tiffai tas
ween buhtu: 1) apspreeht, tur — lä — un kad
schahdi dseedaschanas-fwehtki swinnami; 2) zil un
lä tee dseedataju kohri pehz kahrtas irr fastahdina-
jami un kahdi waddoni peeschkirrami; 3) kas wis-
notak ja-eewehro un jadarra, lai dseedaschana jo jauki
isdohdahs; 4) kahdas eetaifas, kahdi puhlini, kah-

das maffas ic. preelisch scheem dseedaschanas fweht-
keem irr jo waijadstigas — u. t. j. pr.

Kommissiononei tad buhtu schahdi un wehl zittadi
apspreedumi lihds ar derrigeem kahrtibas likkumeem
wiswehlaki lihds 31. Dezember f. g. ja-eesuhä — tur?
Nu, tur tad zittur, lä Rihgas Latweeschu beedribai. Jo
pehz ihstas taisnibas schihst leetas wisbeidsama is-
darrischanana schai beedribai peekriht un ta to arri
weeglaki warr isdarriht. Schi beedriba irr schim
brihscham ittin leelu kohjektu skaitu mantojuse, starp
kurreem täpat daschi jo gudri un mahziti dseedascha-
nas draugi atrohdaht, kas arri no sawas puffes
daschadu palihdsihu peedahwatu. Tad wehl schai
beedribai arri dauds weeglaki nahktohs, wiffas tahs
isdohpschanas, kas schè warretu gabbitees, nomakfahht.
Lä tad nu beedribai wehl atliktohs par to to spreeht:
„Rä dohsmees nu laukä?“

Tiffai wehl schè beidsiht luhdsam wiffus tohs,
kas pee schahdu dseedaschanas-fwehtku pawezinascha-
nas sinn laut lä peepalihdscht, sawas spalwas ne-
taupihht, mums daschus labbus padohmus schinni
leetä peesuhhidami. Tahdus mums peesuhhidus pa-
dohmus ar pateizibu krahfim un tad ihpasehi schihst
leetas isdarrischanai par labbu saweem lassitajeem
zelsim preelischä. B.

Sakkis ar Wilku.

Sakkis. Kad pats pufsdeneas laifs nebuhtu,
tad teescham dohmatu, lä pa sawneem Wilku esmu
eeraudsiis. Woi Tu willatschös bijis, jeb kahdä
putras-katlä hiji noslihsis?

Wilks. Biju gan pa lauku, un us reisofcha-
nahm. Isstaigaju Kursemmi, pa drufku arri Wid-
semmi. Isredsejohs gan scho gan to, bet kad wiffu
gribbetu nostahstihht, tad ar neddetu arr nepeetiltu.

Sakkis. Laid ween tauri wakkä, Sakkim aufis
deesgan leelas un us jaunahm leetahm deesgan
naifigas.

Wilks. Woi sinni to? Manni Kursemmé par
algadfi gribbeja faderreht, fohlija pufsrubli par deenu,
ja til luste semmes-darbu strahdaht; bet deenas tag-
gad aplam garras un jaunetta-gabdi man arr jaw
fenn pagallam.

Sakkis. Tèdè nu; tahs diwas leetas: la ifkums
un naudas-kahriba dauds laudis no darba at-
turr'. Kur darbu un algu dohd, tur tal teescham
darba-spehka truhkums, bet Kursemneeki tomehr du-
tscheem mettahs no sawa widdus laulä, paschi ne-
sinnadami tur eet, tur ne.

Wilks. Woi dohma, ka Widsemme labbaki?
Pawaffaräs pa leelzetta wirsu mantas-weddeji ar
schkirstem un rattineem mudscheht ween mudsch.

Sakkis. Bet woi tad schè us filto semmi
brauz, lä zitt'reis? nelä bratt! tee til dohdahs us
pilssehtu — us Rihgu — pee prischeem klingereem
un deffahm. Meitahm tee preekt jo leelaki: schahs
tur drihsal teel pee greisahm kleitehm un bruhigani

— ne wis dutscheem, bet zittai wai wessels fahls us reisu gaddahs.

Wilks. Nu — nu — to pilssehtas dsihwi arr til leeliski wis neteiskim. Sinnams, kas gohdigs un fapratigis, tam wissur darbs, wissur pelna, wissur maise uu wissur laime. Bet pilssehta arween drihsal ta nogaddahs, ta tam fissenim pasalka, kas zauru waffaru lehtajohit us seemu nemas nedohmaja. Daschs jauneklits Rihga ar deffahm un runstikkeem gan labbi pasihstams, bet wehlat ar fakaltuschu garrosu un Kreewa sipholu arri labs draugs. Meitahm atkal fawa laime: par 2 neddetahm bruchte, par tshetrahm feewa, par feschahm mahte, par astonahm ne meita, ne feewa, ne atrakne. Wihrs woi nu par pehrminderi kahda labbaka, woi brihwu kohrteli kur usnehmis — woi faprohiti?

Sakkis. Ka nu neprattischi, — bet ko tur ta runnaschana libdi? Ja zittadi wihri ne ka mehs to leetu nenems naggos, tad muhsu spreddikis tikpat ka tuffnessi fluddinahts; stahsti labbak ko zittu!

Wilks. Labbi! — Garr Katlakalnu atpalkat nahloht eegahju kapp'sehtä un —

Sakkis. Nu — nu — woi Lewi sunni tur eetrezeza, jeb woi pats sewim tur kappa-weetu melleji?

Wilks. Lai Deews pasarg! No sunneem tur til kahdu gannu-sunni dabbu redseht, bet zittu lohpu, ka lastenu, jehru, siwenu tur papilnam redsami. Ne tur freetnas sehtas, ne lahga grahwja ap kapp'sehtu wilktas, til ween wezzas pehdas no tahm mannamas.

Sakkis. Tawa brihnuma! Woi tad Merketa tehwa duffas-weetinai til mas apkohpschanas? Woi tahda wihra peeminai Latweeschi til mas gohdu sinn rahdiht, ka lohpeem tahda weeta kauj gannitees, kur ne-ilgi atpalkat wihram peeminas sismi uszehla, kam wissai tautai waijadseja pateizibu un gohdu rahdiht us behrnu behrneem?

Wilks. Gsmu pa scho laiku dauds kapp'sehtas bijis, bet mas ween kur pareisi atraddis. Bittur newihschodami sehtu taishit, woi kohfus preelsch ta schelodami, israkluschi wisapfabrt dsikku grahwi un tad pehdejo sehtas meetu atachmuschi nobst. Bet ar laiku wehjsch, kas nelad naw kuhtris, grahwjös weetahm tiltu taishjis, ka zuhzinäs, kasinas, ir pat gohtinas warr pahri tift un nederrigo sahli kappeem noraweht. Wäyrti, sinnams, gan waijadfigi, bet tee ar laiku jau tahdi pasemmigi palikkuschi, ka neween preelsch zilwela, kas pa winneem ee-eet, bet preelsch katra wehja klannahs un nakts laikä zaur fawu klabbinaschenu daschu garram gahjeju, kas spobtu-tizzigs, ta warr sabaidiht, ka frustu nemettis lai laisch pekkas wakkä. Tä wehl daschäs weetas eet. Ne mehs fawu tehwi pihschfus turram zeena ka nahfahs, ne tehwi-tehwi garru lohpyam ka behrneem peeklahthos.

Sakkis. Katlakalna kapsehta gan jau nepaliks nowahrtä, gan pahre to gahdahs, lai ta teek aplohpta. Stabde, ka es pehrn Oktober mehnesi newarreju

tur tift, kad Merketa peeminas-atminu lifka. To-reis bijis ko redseht un ko dsirdeht.

Wilks. Ja, nudeen, bij gan brangi. Es pats tur biju un dsirdeju, kahdas dseedaschanas un runnas tur tifka turretas. Gan neweenu no teem kungeem, kas runnas turreja, nepasinnu un newarru pee wahrda nosaukt, tomehr lohti jauki bija un man wezzam mescha-swehram daschu assaru ispeeda. Weens no winneem, laifam woi kahds Merketa radba gab-bals, jeb firsnigs draugs buhdams, no mihlestibas us Merketa ta bij aisgrabhts, ka winsch Merketa wahrdu un darbus nemas nespehja peeminneht. Winsch til runnaja pahre zilweku tiffumeem un netiffumeem, pahre grehtem un pahre zittahm tahdahm leetahm, kas woi nu Merketa bijuschas dikti mihtas, jeb woi ko winsch nemas newarrejis eeredseht, — bet pahre Merketa paschu ne pufsphehtu wahrdu.

Sakkis. Ak tu duraks! Woi tad tu ta teizama funga wahrdu newarreji ka isklausinaht, lai sinnatu es arr, kam tas gohds pahre wisseem peenahfahs. Tat jau buhji redsejis, kahds isflattijahs?

Wilks. Kas tad nu wilkam dohs pasihstamus, ko isjautahnt un redseht arri neredseju wis, jo ais tahs leelas kauschu druhsmes pa wilzisti tuppedsams til tahre newarreju faredseht — labbi wehl ka wissu fadsirdeju.

Sakkis. Nu ja, — tew jau ar pufsinnaschenu ween peeteek, bet newis ar — pufswehderu. Gij leen atpalkat muzza, kur effi audsinahhts.

A. A. G. G.

Labbibas un zittu prezzu tirgus,

Rihga, 28. Mai 1870.

		M a f s a j a p a r:		
1/3	tshiw. jeb 1 puhru	kweschu		4 r. 60 f.
1/3	" " 1 "	rudsu		2 " 75 "
1/3	" " 1 "	meeschu		2 " 50 "
1/3	" " 1 "	ausu	1 r. 30 f.	— 1 " 45 "
1/3	" " 1 "	rupju rudsu mistu		2 " 50 "
1/3	" " 1 "	bihdeletu rudsu mistu		— " — "
1/3	" " 1 "	kweschu mistu	4 r. 50 f.	— 4 " 65 "
1/3	" " 1 "	meeschu putraimu		3 " — "
1/3	" " 1 "	grikka putraimu		— " — "
1/3	" " 1 "	ausu putraimu		— " — "
1/3	" " 1 "	sirau		3 " 20 "
1/3	" " 1 "	lartuppelu		1 " 20 "
1	puddu	feena		— " 40 "
1/2	" jeb pohdu	dseljes		1 " — "
1/2	" " "	appinu		— " — "
1/2	" " "	fwesta	4 r. 60 f.	— 5 " — "
1/2	" " "	tabala		1 " 25 "
1/2	" " "	krohna linnu		— " — "
1/2	" " "	bracka		— " — "
10	puddu jeb 1 birlaw.	krohna linnu		49 — 56 " — "
10	" " 1 "	bracka		45 — 47 " — "
1	muzzu linnu	fehllu		— " — "
1	" " " "	sikku lasdu muzza	14 r. 50 f.	— 15 " — "
1	" " " "	eglu muzza		14 — 16 " — "
10	puddu (1 muzzu)	farlanahs fahls		6 " — "
10	" " " "	rupja baltahs fahls		6 " — "
10	" " " "	smalkas baltahs fahls		— " — "

Lihdi 28. Mai pee Rihgas atnakluschi 668 luggi un aisgahjuschi 470 luggi.

No jensures atwelehts.

Rihga, 29. Mai 1870

Atbildedams redaktehrs A. Leitau.

Sluddinaschanas.

Las aplaupibts Baumann no Pabba-
schem teel usazinahts, ar teefas woi
mahzitaja apleszinafchanu Plare s lunga drikku-
namma, Rihgâ, atnaht un to preefch wiinna
famestu naudu te fanemt.

No Widssemes Landrahta kollegiuma teel zaur
scheem raksteem sinnahts, la schinni gaddâ
ta semneelu sirgu israhbischana un prohweschana
Widssemme un ta gobdu-malku israhbischana tiks
turreta 5ta un 6ta Juni Lehrpatâ un 17ta un
18ta August Walmereâ. 1

Rihgâ, ritterschafis nammâ, 10ta Febr. 1870.

Darru sinnamu, ka pee mannim
tillabb' passet pahrmibschanas, la
arri pahrralsischanas deht warr pee-
nâht un es to darrischu preefch teem, las no
semnehm pee pilsehtas draubseh, jeb no wecnas
walts pee lahbas zittas gibb peeralstitees.

Darba-deenâs japreteizahs: no pullsten 8 ribtâ
libes pullsten 1 pehz pusedeenas un no pull-
sten 3 pehz pusedeenas libes pullsten 8 walkara
leelâ Kalleju-eelâ, Neudahl mahjâ N 8. Sweht-
de-nâs un leelâs swehtkôs tikloi pusedeenas laikâ
pehz nobeigtas Deewakalpechanas libes pullst. 2.

Preefch Kollegien-Assessor Swan Hümüller:

Rudolph Hümüller.

Weena mahja

ar masu kohlu-dahrsu un wisseem fainneeziabas
rihkeem teel pahrohta un ta atrohdahts Mast-
was Ehr-Rihgâ, leelâ Keepu-eelâ, netabt no Je-
sus-basnizas. Skaidratas sinnaht isrohs Dan.
Rinus kantori pee linnu-swarreem. 1

Kahda muhra ehla, 55 werstes no Zelga-
was, pee pascha leelzella un pee telkofchas
uppes buhdama, ihpafchi preefch fabrika eerit-
teschanas derriga, teel par peenemmamahm
sinnaht isnohmata. Skaidratas sinnaht pabr
to isrohs Frisk un Wieprecht, Rihgâ,
leelâ Zehlab-eelâ N 1, blattam behrjes
nammam. 1

Dhlermuishâ irr weena jaun'ceitai-
sta bohde ar spihkeri, stalli un dahrs-
semmi isrentejama. Us turren' jaraksta pah
Ruhjenes pastes-stationu. 1

Par wehrâ liffchanu!

Wissi Augstrohes Daugul muishai un walstei
ar pastu subjami raksti no 16. Mai f. g. par
Walmereu adrefferejami. 1

Pee appafschraflita irr spihkeri gattawi dab-
bujami tee pahstawai druwas-mehfli, to nosauz par

superfosfatu
(ar Vaccarda sihmi.)

Schee mehfli (sihbi) irr tee weentgee appafsch
scha wahrda, las jar dahsch gaddus pee mums
us semnehm israhbischsches par derigeem un no
weenadi pahstohwedama labbuma un il gaddus
daubf muishas un no daubf finnekeem Wids-
semme un kurssemme teel bruchfeti. Scho wahr-
bus — ja fahds to wehletohs — arri pee man-
nim wair sinnaht dabubt.

Ja lahdam ta waijadsiha pehz winneem leelâ
mehra buhtu, tad luhdu to mannim jar agraki
preefch palkstelleschanas peerahreht.

P. van Djk.

Rihgâ, Sinder-eelâ N 1.

Rappa-adminus un frustus

no marmora-, granites- un smilfchu-almena tai-
fitus, pahrohd no 10 rubli gabbalâ eefahst, 1
leelâ Alesander-eelâ N 15.

C. Saal, bilfchu-zirtejs.

Mannâ bilfchu- un grahmatu drikku-nammâ pee Pehtera basnizas
warr dabubt gauschi fmuflki eeseetas

Dseefmu grahmatas,

apfeltitas par . . . . . 2 rubl. — kap.
ar apfeltitu wahku par . . . . . 1 " 50 "
un neapfeltitas par . . . . . 1 " — "

(Las weenu dseefmu grahmatu pirl, dabbu weenu lassamu grahmatu usdewahm.)

fâ arri Widssemes un Kurssemes Spreddiku-grahmatas, Geografijas-, Ach-
finu, Dseefminu- un zittas labbas Latweefchu grahmatas.

Ernst Plates.

Pee
Frisk un Wieprecht, Rihgâ,
leelâ Zehlab-eelâ N 1, blattam behrsei papilnam warr dabubt

Sweedru semmfopibas maschinas,

no kurrahm jo wehrâ leelamas irr:
arkli, tee ta nosaulti masee ehrgla-arkli ar un bes gre.schama nascha, par 6 un 6½
rubl. gabbalâ, laufetas dselles dallas turklabt par 1 rubl. 50 kap., tallamas dselles
lemmeschi turklabt 75 kap.; la arri ween- un dimjubgu sortes par lehtato tirgu.
Kullamas maschines preefch 3 sirgeem, par 160 rubl. ar aisjubgu. Warr is-
kult 4 wesumus par stundu. Puzzmashinas, efsetu maschinas un febjamas maschinas
par lehtato tirgu.

Sameem draugeem un pahstameem te sinnamu darru, ka
arri schinni gaddâ esmu dabubjis tahs **ihstienabs Ghsireiku**
Steiermarkas patent-iskaptes no laufeta tehrauda, ar
jelta raksteem, las par tahm ihsti derrigahm irr atrastas un no
daubf fainneekeem, rentineekeem un ammatneekeem par tahdahm
apleszinatas. Tadeht schahs ussteizu wisseem, las wehl schab-
das iskaptes naw pirlufchi, lai arri prohwe un tee paschi tab
atraddihs, ka pahre schahm naw zittas labbalas un lehtatas
iskaptes.

Johannes Mitschke, Rihgâ,

tehrauda-prezzu un schanjamu-rihku bohde,
Kungu-eelâ, ta ohtra bohde no Sinder-
eelas stuhra.

Tahs wissu-labbalabs Sweedru semmes naglas
no sibstia dselsa. fâ: bruffu-, dubbult lattu-, lattu-,
pufelattu- un grihdu naglas, tahs fmallabs stin-
delu juntu-, rehreschanas-, paminnu- un setle-
neeku-naglinas no wiffada garruma, appafas- un
isfchetrantigas dselsa- un missina drahtnaglas,
teel pi nâs lastis un muzzâs, un arri par tubf-
stoscheem un simteem pahrohtas tai 1

J. Redlich

gruntigâ

Englischu magasihnê, Rihgâ.

Wifelabbato belgeefchu

wahgu = fme hru

pahrohd lehti Dan. Minus, 1
Behwer-eelâ, pee linnu-swarreem.

Rabbi 1,000,000 bedsinati keegeli teel
no Widssemes jubrmallas, no Aderlas
muishas us Keepaju west isfohliti; par wefchanu
malka 5 rubl. 50 kap. par 1000, un Keepaja to
aismalka. Subtitajis keegelus us laiwâs usleel
un nonemm. Skaidratas sinnaht pah to isrohs
Aderlas muishâ (Kurbie), kur arri ta frakte jeb
weddamajs atrohdahts.

A. Th. Thiefs,
wezzaka

Englischu magasihnê, Rihgâ,

warr dabubt patlabban atfuchitas labbalabs ahr-
semnju wijoku, Italijas farnu-seidas un Ghsrei-
tijas iskaptes no wiffada garuma.

Rakstifchanas waina un tohs augli.

Isgabjuscha gaddu fimtena eefabkumā un kurfirista Sabna Wittuma laikā, kas Kurfalzes galwas pilssehtu no Nekkars krasteem us Appalsch-Reines Berges semmi pabrzechla, Diffeldorfe us tirgus platscha tur, kur taggad ta pascha waldineeka warra peeminas stabs stahw, tur toreis stalta, daschadi isrohtata mahja stahweja. Schi mahja peederreja no Franzijas eenabkuscham kurfirista selta kallejam Lamark; tas bija to mahju buhwejis un tur sawu bohdi un ammata weetu eeriftejis.

Pee selta kalleja familijas peederreja til wiina meitina, wahrda Susette, kas flaista la bilde bija, bet kas selta kallejam tai laika gluschi sawadas ruhpez un preeka weeta ihstas errestibas padarrija.

Kurfirista pilli fullainu starpā gehgeris atraddahs, ko par Franzi Durwijnagu fauja, spirgts, lustigs sehnis, kas dsikli jakti mihtodama kurfirista schelastiba bija eefuhlees, un tilpat dsikli — ne! wehl dauds dsikkati Susettes; jo smukka, melnazziga meita bija smukkajam gehgeram sawu firdi schkinkojuse, un abbi mihtojahs til dedsiigi, zil til diwas jaunahs, karstas firdis eespehj. Tak tilpat bes zerribas rahdijahs wiinu mihlestita buht; jo la baggatajs un fihstajis Lamark sawu uftauschanu tai laulibai dohs, pehz kurras ta jauneki ilgojahs, to gan newarreja gaidiht. Tas abbus mihtodamohs padarrija daschu reisi it behdigus, kad wiini mahjas dahrsina waklara kluffumā sleppeni satikkahs, un wiinu nelaimelikkahs wiinneem pilniga buht, kad kahdu waklaru faufajis Franzusis wiinnus tur kohpa atradda, naigo gehgeri ar wisrupjakeem wahrdeem zaur sawu mahju lauka isdsina un Susettei ne til us preekschu wiffas fastapchanahs ar wiinnas mihtako aisteedsa, bet arri til labbi pratta eerilteht, la abbi us preekschu sleppeni wairs newarreja fastaptees.

Franzis bija kohhti behdigs un staigaja apkahrt la meddineeks kas weenumehr garram schauj. To waijadscha kurfiristam, kas it beesi til ar Franzi ween us jakti bija, manniht un Franzi par to ispraffiht. Tas briedis drihs atgaddijahs, kur tas ta notikka.

Sabnis Wittums bija labis un laipnigs lungs, kas neween jakti, bet arri skunstes mihtoja un labprahht wiffadas ehrmigas leetas krahja. Wiinna krahjumi un skunstes leetas bija isflaweti un tikla par Diffeldorfes galeriju nosaukti; schi galerija wehl schodeen pa dalkai Diffeldorfe atrohdama. Wiinnam bija Amsterdames pilssehta andelmannis, kas preeksch wiina krahjumecem pirka, ko til labba un ehrmiga Hollandē warreja atrast, un tas dewa wiinnam ar weenu sinu par leetahm, kas no tahlenes Amsterdame tikla atsubtitas. Ta Hollandetis bija arri taggad pat us Diffeldorfi rakstijis, la weens luggis, kas no Brasilijas atbrauzis, leelu pullu sweschu un nepasistamu swehru libds atweddis, to starpā arri

dauds ehrmu atrohdotees, kurras wiinu johzigas isfkattas deht baggatee Hollandeeschi jo labprahht pirkohht un tadeht la mas effohht jo dahrgi aismaksajohht. Scho wiffu andelmannis rakstija kurfirstam un peeminneja, la wiffi leelee waldineeki, arri pat Franschu kehniensch, schloht weenu wai wairak schohs johzigohs ehrmus turreht; turklahht wiensch pasemmigi praffija, wai wiinnam arri newaijagohht preeksch augsta kurfirista weenu tahdu johzigo swehru pirt un us Diffeldorfi subtitht. Bes ta raksta bija wehl daschadi johzigi stahstini par jaunajem tschetrakajigeem eenahzejeem; par teem stahstineem kurfirstam bija daudskahrt no firds jafmeijahs. Sabnis Wittums staigaja pa sawu istabu rohtas berstdams; jo grahmata bija wiinu lihgsnu padarriuse. Wiensch apnehmahs preeksch fewis arri weenu tahdu johzigu swehru list pirt un pats sawam andelmannam tuhlin rakstiht. Kurfirsts gan pratta ar slinti smalki apeetees, tak ne til labbi ar spalwu, un grahmatu rakstifchana bija preeksch wiinna slahba leeta. Wiensch dewahs tuhlin bes kaweschahanahs pee darba un rakstija ar mas wahrdeem sawam „Mihtam ustizzamam,“ lai tas wiinnam weenu ehrmu pirkohht un dsihwo prezzi lai us Diffeldorfi subtoht. Sawu „Sabnis Wittums, ar pascha rohtu“ wiensch parakstija appalscha, salohzija papihru, aissegeleja to ar sawu grebsenu un eefauza ar pullstentiti sawu preekschahle gaididamu gehgeri Franzi, lai tas grahmatu us fugga nestu, la ta bes kaweschanas us Hollandi nopeldetu un pee sawa mehrka nonahstu.

Franzis eenahza. Staltajis jaunajis wihrs salajā gehgera apgehrba, kas arweenu galwu augsti neffa, raudsijahs ismiffis; wiensch slattijahs ar sawahm gaischajahm, zittahrt jo mudri spihgutodamahm azzihm us semmi un israhdijahs til fashkuzjis, kahdu Sabnis Wittums wiinu libds tam laikam wehl nebija redsejis. Masu briedianu kurfirsts wiinu usluhkoja isbrihnojees, tad wiensch praffija, tadeht wiensch tahds isfkattotees; wai kahda wezza feewischka wiinnam schkehrsam par zellu pahrgahjus, wai zits kahds atgaddijums notizzis, kas meddineekam nepatihkams.

„Kad til tas buhtu!“ Franzis smaggi nopuhthahs, sawu lungu pee ta tilpat behdigi la ustizzigi usluhkodams.

„Dho!“ kurfirsts fazzija par atbildi, „kad tew laikam jau kahda jo swarriga leeta notikkufi. Tak papreekschu aines grahmatu, tad n' hz un isstahsti.“

Kurfirsts eedewa wiinnam nu grahmatu, fazzija, la lai darra, un gehgeris dewahs steigshus no kurfirista istabas un pils lauka, lai usdohtu darbu isdarritu.

Ihju laiku pehz tam wiensch stahweja, la pawehlehts, kurfirista preekscha

„Nu, Franzi,“ schis wiinu usrunnaja, „runna, bet ihfi un pateefibu; falki man, kas tew us firdi, teiz wiffu un smalki, warrbuht es warru tew pa-

libdeht. Es newarru tahdu behdigu usflattu pee fawa gehgera panest, tas warretu wiffus mannus fchih's deenas jatts preelus samaitabt."

Un Franzis stahstija, kà winsch labpracht weenu flaištu meitu prezzetu, kas winnu arri mihtojoh't un kas apfohljusees winnam par seewu palikt; bet ka tehws winnas preelsch kahdam deenahm kohpà atraddis un winnu ne wiffai smalki pa durwihm israidijis; winnam gan buhschoht fawa mihtaka jaalstahjoh't; jo wezzajs effoh't noswehrejees, fawu meitu labbat fah'tanam nekà tahdam prastam gehgeram un — jahbaku puzzetajam doht.

Kurfirsts fawilla usazjis. „Kas tas par tahdu tehwinu, kas tik nekristigi lahdam's un tik mas — gohda parahdidams no manneem kaudihm runna?“ winsch waizaja.

Tik pehz kahda brihscha un fajuzzis gehgeris atbildeja: „Tas irr — Juh'su kurfirsta augstiba — tas Frantschu selta kallejs Lamark.“

„Kas — Lamark?! — Oho, Franzi! tu gribbi augsti kahpt! Manna selta kalleja flaišto meitinu tu gribbi prezzeh't? Selta kallejs, kas man pee faweem darbeem kreetni bissas greefis, irr fibkstulis un ftohpsneeks, to es it labbi sinnu, tatschu winsch brangs un brihws wihrs, kam leela dalka naudas un gohda kahribas. Baggatu un ja eespehjams augstu snoh'tu winsch jau gan buhs preelsch fawas melnazzigah's Sufettes ismellejees, un tad gan, nabbag' sehn', tew zits nefas nepaleek pah'r, nekà meitu is prahta laist.“

„Bet winna negribb no mannis atstah'tees!“ gehgeris newarreja wairs ilgaki fawalditees.

„So sliktat preelsch tewis,“ kurfirsts fazzija, „tad preelsch tewis wehl behdigi laiki nah's, jo es newarru schai leetà preelsch tewis nekà darriht: Lamark irr fawà mahjâ kungs, kà katrs no manneem appatschneekem; atleezi fawu behdu feiju un nu us jakti!“

Masu brihtian pehz tam kurfirsts jahja tik no fawa gehgera Frantscha pawaddihts no pil'ssehtas laukà us meddischanu dohdotees. Gehgeris turreja par gub-rato pehz fawa lunga pawehleschanas darriht; jo winsch drihs dseebaja ar flannu balsi gehgera dseesmu fawam augstam kungam par preeku.

(Us preelschu wehl.)

Meerateesneffis.

(Skatt. Nr. 17. Beigums.)

„Wai juhs no fawa trakteera gribbat atstah'tees?“ Rosberga madama waizaja aschi.

„To ihsti wehl newarru fazzibt,“ Pechtels fazzija, „to jums gribbetu fazzibt, Rosberga madama, un juhs laipnigi luhgt, lai juhs to kreetni pahrdohmatu. Meh's effam sewi nihduschees, bes ka paschi sewi pasihtum, taggad muhs listens brihnischkà wih'se islihd'sinajis, es no fawas pusses neturru wairs nekahdu naidu pret jums un esmu jau leelafaja

leetà padewe'es. Kà buhtu, kad meh's to mahschu meerateesneffi Kartago neliktum — par melli palikt.“

Seewischka raudsijah's isbrihnojusees; winna tuhlin nefapratta, fo winsch gribbeja; Pechtels runnaja prohjam: „Jums irr leeli grunts gabbali kolonija un man tapat. Juh's effat kahdus trihsdesmit diw' wai trihsdesmit feschus gaddus wezza (Rosberga madamai tas patikka dsirdeht; jo winna bija pateest trihsdesmit feschus gaddus wezza; bet dsirdeja labpracht, kad winna par jaunaku tiffa turreta), man arr' buhs tikpat gaddi un warrbuht wehl kahdi wairaf. Meh's abbi saprohtam labbi fainneezi un warretum dubbultigu labbumu panah't, kad meh's no diwahm fainneeziwam weenu pataisatum. Bes ta es esmu pufslid's labs zilweks, ne es dserru, neds spehleju kahrtis, par mannu tiffumu warr manni kaudis stahstibt, es nekad kaunu wah'rdi us winneem nefalku. Ar muhsu kahfahm mums arri dauds puhlinu nau, jo tah's jau preelschlaità pataisitas, un taggad muhsu rohkàs, wai gribbam nepatihkamahm runnahm un nahburgu isfmeeschahanahm isbeht, wai ne. Meh's esfam reis falaulati, Rosberga madama, un wai meh's us preelschu palcekam, tas irr taggad juh'su rohkà. Es,“ winsch ar lehnaku balsi fazzija, jo winsch bija ais durwihm kusteschanohs dsirdejis, „es peedahwaju jums, kà wihram pecklahjah's, fawu rohku. Ja juhs to nepeenemmat, labbi, tad es tik luhdsu, ka schi leeta neteek ispausta, un es jums apfohlu, ka es juhs ar selta eh'rmu ne-errinaschu. Ja jums schi leeta pa prahtam, tad dohdat man rihtu atbildi. Es negribbu juhs peespeest, un libd's to laiku es Rosentalu fawaldischu, kad es arr' par winnu ilgaki negribbetu galwoht. Tà rihtu pulksten desmitòs nah'schu pehz atbildes.“

Un bes ka kahdu atbildi no madamas nogaiditu winsch atgruhda ah'tri durwis; bet tah's atfittah's ah'rà pret kahdu zeetu lectu, un tuhlin dsirdeja kahdu eebrehzotees.

„Luhdsu tuhstoschkahrt, aishildinajat manni,“ Pechtels fazzija, kad winsch ah'rà isnah'za un wezzo Kartihni redseja stahwam, fawu galwu turràm un dikti waidam, „zik nelaimigi, ka jums tur kaisni bij jahstahw, wai juhs fo pamettusch'i?“

„Man bija atflehga nokrittuse; es to melleju.“

„Man lohti schehl; bet es to nemas newarreju dohmaht.“

„Al, tu leelaj's Deems, manna galwa!“

„Ufleekat aufstu nasi, wai kahdu zittu dselles gab-balu tad nebuhs pumpa!“ Pechtels fazzija un gahja schkehsam pah'r pagalmu us fawu mahju.

Lassitajam negribbu gallu uslaweht.

Tai paschà walkarà Rosberga madama nelikka wis to grahmatu, fo winna konsulam Binzinnati pil'ssehtà bija rakstijuse, post's taschà, bet eemetta to ugguni, un kad oh'tru rihtu sinna bija ispaudusees, ka Pechtels un Rosberga madama jo turu stahwoht — Rosentals nebija ilgaki warrejis kluffu zeest

— tad Pechtels nahza atkal par pagalmu pehz atbilde, un ka wis flitta nebija bijuse, tas jau tai paschâ deenâ israhbijahs. Wissi weesi, kas us „Selta ehmu“ nahza, tilka pahri us „Selta lauwa“ rai-diti. Rosentalam ar winna jaunu sinu negahja wis us rohku. Pechtels eeluhdsâ nahburgus un wis-fus, kas trakteeri nahza, „Selta lauwa“ us maltiti. Pehz Pechtels fanehma tif meerigi jaunahs saim-neeziabas waddischanu, it kâ faweenoschana jau no sen gaddeem buhtu ectaisita un ne tilkai weena at-gaddijuma auglis.

Un lauliba, kas tif ehrmigi zehlfusez, bija laimiga. Pechtela madama, kas taggad mudra, jauna Pech-tela mahte, fahka reis no ta runnaht, ka nejauka schilde ar dselteno swehru no durwibm effoht no-nemmama un ar fahdu labbaku schildi pahrmijama; bet wezzajs Pechtels aistaweja lauwas baidekli.

Jo schilde bija ta bijuse, kas winnus abbus kohpâ fawedduse, un jau no pateizibas winsch negribbeja ne par ko schildi pee mallas list.

Tâ tad „Selta lauwa“ palikka, kâ winsch ar-weenu bijis, bet masa kolonija auga un weech-mahs ahtraki nekâ tas bija dohmahts. Tai weetâ, ka dsels zekka krusa zekku pee Kartagos taifitu, dsels zekka waldischana bija koloniju par derrigaku weetu atradduse. Preezus gaddus wehlat bija tolo-nijâ dsels zekka krusa zekki, semmes wehrtiba pa-likka leelaka, jo wairak eedsihwotaju us koloniju atnahza.

Igi wehl „Selta lauwa“ bija tas weenigajs trak-teeris kolonijâ, kas jau fahka par pilsehtu isplatti-tees. Pechteleem gahja labbi, un abbu trakteeru fa-weenoschana arri us kolonisteem ko paspehja. Winni wairs newarreja zits no zitta isbehgt; jo winneem bija trakteeri jafastohp, zaur ko tad wezzajs cenais fahka dsist.

Tif preefsch pahri gaddeem Pechtels, kas dauds naudas bija nopelnijis, pahrdewa abbus grunts gab-balus ar „Selta lauwa“ par leelu mafsuun nahza ar behrneem un feewu us Wahfemmi atpakkal, lai tē meerâ to warretu bandiht, ko winsch ohtr-puff' juhras ar uszihtibu un taupibu fapelnijis.

Osborn wehwera mahzeflis.

(Stat. Nr. 19.)

Schee wahrdi bija jaunekli kothi fabeedejuschi. Kad winsch us augschu pastattijahs un redseja fawa kunga gaspaschu bes ruhpehm us preefschu eijam un deenestneezi un maso Katrihni, kas lustedamees pah baldona tressineem uppe luhkojahs, tad win-nam peepeschi ne-ismannami drebbuki pahrsfrehja par meesu. Weidsiht, kad darba usraugs ahra bij isgah-jis, tad Osborn lehza no sawahm stellehm augscham, schahwahs no strahdajamas istabas laukâ un sfrehja pa treppehm, nesinnadams, kas winnu dsenn, us balkonu, fur Chuitta gaspascha bija.

Tif ko winsch gaspaschu eeraudsija, tad arri winsch tuhda! manniya, ka fahds melnums no baldona no-kritta, tē deenestneeze breefmigi eekleedsahs, un gas-pascha fahze waimanaht Katrihne bija no baldona Lemses uppe eekrittuse.

Osborna firds no breefmahm apstahjahs un mee-fas drebbeja; tad peepeschi apferdamees winsch sfrehja pee gaspaschas un redseja wehl weenu azzumirkli masa behrna galwinu uhdens wirfû.

Winsch issauze: „Lawâs rohkâs, Kungs, es at-wehlu fawu dwehfeli!“

Un winsch lehze ar warrenu lehzeenu breefmigi plohsdamâs wiknâs; wehl reis dabbuja winnus ab-bus kohpâ uhdens wirfû redseht, bet driht nosadde.

Chuitta gaspascha pagihba; deenestneeze sauza pehz palihga. Chuitts un sfrihweri, gar kurre lohgeem lehdamâs Osborn lohgu bij aptumschojis, sfrehja augscham us balkonu; wiffas stelles palikka azzu-mirkli kluffu.

Wissi strahdneeki sfrehja pee upmallas un sauza: „Katrihna Chuitt irr noslihkufi!“ Wiffas rohkâs tu-steja behrna meefas meklejoht, pehz Osborn neweens nemelleja.

Chuits pats stahweja it bahls fawu feewu pee rohkâs turredams un sauza daschus wahrbus bes fa-mannas: „Es esmu mannu weenigu laimi, mannu behruu saudejis!“

Kohti dauds Londones eedsihwotaji fahsfrehja abbâs uppes mallâs! matrohschi lehza lawâs, un augsti kungi steidsahs pee nelaimigajeem wezzakeem, tohs eepreezinahht.

Wissi puhlini bija par wetti; wakkars nahza un beesa Londones migla aplahja pilsehtu un uppi kâ ar pelleku dekki, zaur ko dascha fajulschana zeh-lahs. Nu ar ugguni mekleja us uppi pehz Katrihnes.

Nobahlfuse mahte atmohdahs no gihbona, bet grib-beja atkal no jauna nogihbt. Chuits sehdeja starp fa-weem drauceem pee winnas gultas, ne wahrdu run-nadams, bet smaggi nopuhfdamees.

Neweens nesinnaja teikt, ka nelaima nahkufi, arri deenestneeze ne, kas no schriffa bija zeetumâ lista west; bet ko tas lihdschaja; winna bija fawu prahtu faudejusfi.

Rehnuinsch Indrikis VIII. aisleedsa to nakti tilka wahr-tus zeet flehgt; winsch pawehleja saldatus turp fuh-tiht, lai wakti turretu, ka starp leelajeem kauschyn bar-reem wiss pehz fahrtas notiftu.

Pusnachts bija jau klahthu, bet wehl nekahdas sinnas par Katrihni, un baggata Chuitta mahja stahweja tif kluffu un behdigi kâ buhtu ismirruse.

Herzogs Dorset' atwehra fawu lohgu un dsirdeja tahlumâ urrah kleegechanu no dauds tuhstiojch balfahm.

„Isglahbtis! Utrasts! Lai dsihwo Osborn!“ bija tuwumâ un tahlumâ dsirdams uu pehdigi jo staidri.

„Kas tas irr Chuitt? Osborn! Chuitt juhfu behrns

isglabhts, nemmeet duhschu, draugs! Man leekahs schis Osborn buhs Katrihni isglabhts!" Tà Chuittu winna draugi usrunnaja.

"Osborn? Edmunds Osborn?" Chuits waizaja kà sapni. "Al tas irr mans mahzellis, Katrihnes draugs!"

Chuits peezehlabs un peegahja pee lohga.

"Winna dsihwo! wianni abbi dsihwo! Urrah schim wehwera mahzellim Englande!" no tuhstoschahm muttehm atffanneja. Rà melns mahfons no sibbina teel apgaismohhts, tà tappa kauschu pulks no darwas muzzahm un daschadeem ugguneem apspibdehts. Wiffi laudis speedahs us wezzo Londones tiltu tift.

Chuits gan dsirdeja kauschu preekus, bet wehl arweenu netizzeja. Winsch fazzija: "Mirroni nepezehtahs no kappeem, tàpat arri uppe neatdohd sawu laupijumu!"

Tal Dorsetam pee rohkas, no matrohscheem un saldteem pawaddihts Osborn nahja sawa kunga behdu istabà, maso, bahlo, bet dsihwo Katrihni us rohku nesdams. Schi no teem dauds laudihm bihdamees bija sawu galwiau Edmundam pee frubtihm peespeedust; sawu mahiti nogihbuschu redsedama winna sahka atkal gauschi raudah.

(Us preekschu wehl.)

Par finu.

Nu jau kahdi 5 gaddi driht buhs pagahjuschi, kamehr zeen. Jaunpilses stohlmeisters G. Schepstky kungs „Mahjas weest" Nr. 32, 1865 — ar wirsrahtu: „Padohms semmes kohpejeem" — par teem stunstigeem druwu-mehfleem (Superfosfat) weenteeftu un saprattigu isklaidroschanu pasneedja. To winsch bij darrijis pehz sawa pascha labba prahda un pehz daschu gaddu freetnas isprohweschanas. Mehsh winna padohmu tè gallà wehl par jaunu leekam nodriffekt.

Bil stipri fchee stunstigeem druwu-mehfli (Superfosfat) jau agrak tiffa bruhketi, tif kohti winnu pirlschana arri schinuis gaddos irr pawairojufehs; un tas peerahda, ka semmes kohpeji G. Schepstky kunga padohmu laifam par derrigu atradduschi. — Til labb' Jaunpils muischas waldischana, kà arri leels pulks zittu muischu fainneezibas Kurs. un Wids. fchohs druwu-mehflus fewim if gaddus kahrigi apghada, un mehsh warram par to saweem draugeem pehz patilfchanas staidru ussimefchanu un aprehfinu pasneegt.

Wehl turram par waijadftigu, fchee sinnanmu darriht, ka fchee ihstee druwu-mehfli (Superfosfat) nahk no Packerd f. fabrika un us teem atrohdahts wai Packerd, wai arri P. van Dyl f. stempeles. Schahda wihse apstihmetee druwu-mehfli irr tee ihstenee un pee minneteen kungeem, kà sinnanme, ween jo freetni dabujami, kà to apleezina tee semmturri, kas gadeem no weetas tohs pirkuschi.

Tàpat arridsan tas fchee appatschà paraktijees luhds wifus sawus draugs, kim wai nu preeksch nahkamas rudsfchschanas, jeb preeksch zitteem laukeem fchee druwu-mehfli schogadd' atkal buhtu waijadftigi, lai tee tohs pee winna jau pee laika — wai paschi, wai zaur rafteem — apstiletu. — Tad wehl appatschà paraktijees wisseem darra sinnanmu, ka winna lantoris wairs ne-atrohdahts Gelfsch-Nihgà — Sinder-eelà Nr. 10, bet taggad leelajà pils-eelà Nr. 19.

Nihgà, Mai mehnescha gallà 1870.

P. van Dyl,

Gelfsch-Nihgà, leelajà pils-eelà Nr. 19.

Padohms semmes-kohpejeem.

Katrs, kam kahds semmes stuhritis, darrihs labbi, ja winsch tohs stunstigus druwu-mehflus (Superfosfat) prohwehs us sawa lauka uskaiht. Kurssemes Jaunpils mahzitaja muischas druwà esmu jau pahri gaddu to mehflu wehritibu eewehrojis. Schinni gaddà tai knappakà semme, kur dsjeltena smilts appatschà, to ihsti warr redseht. Mahzitaja muischas waggare pehrn ruddeni tohs mehflus isklaidams, weenu pufs birsi atstahjis neapkaiftu. Tai pufs birse, kur naw tee mehfli uskaihti, neusaugs ta fehla un wifsaplahrt us tahm defmit puhra weetahm, kur stakka fuhdi nemas nebija usgahsti, bet par 50 rubk. tee Super-

fosfat, tur warr drohschi rehlinahk, ka no puhraweetas 5—6 puhri rudfu iskulz. Lauka muischas barona kunga von Drachensfels druwà to arri schinni gaddà esmu no jauna wehrè lizis. Tur, kur stakka fuhdi usgahsti, us puhra weetu pufe maifs uskaihts par 2½ rubk. un tur kahdi warrenti rudsi, meln un melni ar garrahm wahrpahm, kà nekad wehl labbafus ne-esmu redsejis, pawiffam zittadi kà blakkam, kur tee Superfosfat naw uskaihti. Wezzigi wibri, kas tif lehti jaunahm leetahm netizz un kas fazzijuschi: „Kas no kahda neeka schnihptina uskaihtschanas warr labb isnahkt?" — taggad zittadi runna.

Wihlajs lassitajz, raugi pasteigtees wehl schinni gaddà 1 maifu no scheem stunstigeem mehfleem, kas 5 rubk. makfa, par prohwi pee P. van Dyl kunga, Nihgà, leelajà pils-eelà Nr. 19, nopirkt un kur masak stakka fuhdu effi usgahstis, tohs uskaiht. Pamett arri kahdàs weetas pahri birses neuskaihtis, tad warrest pats manniht to starpibu no weeneem un ohtreem rudseem un dohd arri awises nahfchà gaddà sinnu, kà tew ar to prohwefchanu irr isdeweesh.

Jaunpils kalna-stohlà, tai 10. Juli 1865.

G. Schepstky, Jaunpils stohlmeisters.

Pamahjischana,

kà tee skunstigi druwu-mehfli „Superfosfat" bruhkejami.

Sataihschanahs. Pawiffam irr waijadftig, ka, lai warretu schohs mehflus weentihdftigi iskaiht, tee papreeksch ar tikpat dauds kausu semmi, kohku pelneem, woi dedstinatu semmi (tif ne ar kalkeem un krihtu) kohpà famaisa un zauri sija.

Wisslabbati irr, kad schohs skunstigus druwu-mehflus pee tihruna fuhdoschanas fajauz ar kahdahm dakkahm stakka-fuhdu.

Kad druwu preeksch awsefchanas patlabban usarta, tad fchee mehfli ar rohku woi ar maschini, tomehr ar ihstu sinnu, labbi ja-ee-egze. Tad fehla jafehj wirsū un ar ezzeschahm jeb ar tahm sawadahm fehllas maschinahm ja-ee-egze. Tàpat papuà, kà arri abbolina plehfumà, to us tahdu wihfi apstrahda, labba ptauschana gaidama.

Bil mehflu janemm us puhra-weetu. To tif slaidri newarr nosajzht, jo tas janofwerr pehz ta, kahda ta semme. Schè muhsu semmè zaur zaurim warr tad kad ar scheem stunstigeem mehfleem ween fuhdo, nemt weenu maifu, kur 6 puddi eefschà, us puhra-weetu un pufsmaisu tad, kad ar stakka-fuhdeem kohpà jauz, — bes tahs semmes, kas ihpafchi klakt maifama. — Englande daschureif nemm ohtr' tif dauds.

Atbildedams redaktehrs A. Leitau.

No Bensusers atwelehts.

Nihgà, 28. Mai 1870.

Triffekhts un dabujams pee bilfchu un grabmatu-driffetaja Ernst Platez, Nihgà pee Pehtera-basnijas.